

Nr 163.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lån för tillverkning av röntgenfilm m. m.; given Stockholms slott den 7 mars 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Fritiof Domö.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars-, finans- och folkhushållningsdepartementen anför chefen för handelsdepartementet, statsrådet Domö:

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 december 1940 anmälde *statens industrikommission*, att ställföreträdaren för chefen för försvarsstaben på uppdrag av överbefälhavaren hos kommissionen gjort framställning om undersökning av frågan angående landets försörjning med röntgenfilm och röntgenpapper samt fotografisk film och fotografiskt papper. Beträffande det närmare innehållet i denna framställning anförde kommissionen följande:

I framställningen hade framhållits bl. a., att det vore av vikt, att försörjning i krig med röntgenfilm och -papper säkerställdes genom ändamålsenliga åtgärder. Hittills hade behovet tillgodosetts huvudsakligen genom import, men

numera finnes vissa förutsättningar att eliminera beroendet av utlandet på detta område, sedan en inhemsk tillverkning igångsatts av aktiebolaget Ceaverken i Strängnäs. Detta företag hade framställt produkter, som enligt utförda prov vore att anse som fullt användbara. Risk förefunnes för att tillverkningen till följd av otillräcklig avsättning helt komme att nedläggas. Ur krigsberedskapssynpunkt skulle detta innebära en så stor olägenhet, att statliga stödåtgärder syntes påkallade för att möjliggöra driftens upprätthållande. För sådant ändamål ifrågasattes följande åtgärder:

1) Råvarubehovet skulle säkerställas genom att härför lämpade industri-företag intresserades för framställning av underlaget för Ceaverkens fabrikation, och, intill dess den inhemska produktionen nått erforderlig kapacitet, skulle för produktionen nödvändig råmaterial anskaffas och upplagras från utlandet.

2) Ceaverken skulle beredas det statliga understöd, som erfordrades för att driften skulle kunna fortsättas, varför bl. a. krävdes, att garanti lämnades för att viss del av landets förbrukningsbehov tillgodosåges genom inköp av fabriken tillverkning.

3) Företaget skulle jämväl erhålla stöd och bistånd i form av en rådgivande nämnd, sammansatt av representanter bl. a. för de statliga myndigheter, som vore förbrukare av fotomaterial.

Industrikommissionen anförde i anslutning härtill för egen del följande:

Kommissionen hade med anledning av framställningen vidtagit vissa åtgärder för undersökning rörande möjligheten att tillverka jämväl råfilm inom landet men hade i detta avseende tillsvidare icke nått något positivt resultat. Vidare hade vid förhandlingar mellan representanter för kommissionen och medicinalstyrelsens materielnämnd framhållits önskvärdheten av att genom nämndens försorg Ceaverken tillfördes beställningar på röntgenfilm i sådan utsträckning, att driften vid fabriken kunde upprätthållas. Vissa i kommissionens skrivelse angivna åtgärder i detta syfte hade vidtagits.

Vid de förhandlingar, som ägt rum mellan representanter för kommissionen och Ceaverken, hade från företagets sida begäran framställts om erhållande av ett statslån till ett belopp av högst 500,000 kronor för täckande av hittills förekomna utgifter för experiment och anläggningar samt för tillgodosående av rörelsekapital för driftens fortsatta bedrivande. Bolaget hade i dylikt sammanhang understrukt, att ett snabbt beslut rörande det stöd, bolaget kunde påräkna från det allmännas sida, vore av nöden, enär eljest risk föreläge för driftens nedläggande.

Under åberopande av vad sålunda förekommit framhöll industrikommissionen såsom sin uppfattning, att det syntes synnerligen angeläget, att den verksamhet aktiebolaget Ceaverken upptagit kunde i fortsättningen bedrivas för förbättring av landets försörjning med en vara, där vi hittills varit helt beroende av utländsk tillförsel. Bolagets fortsatta tillverkning av färdigfabrikat vore enligt kommissionens mening nödvändig jämväl med hänsyn till den tekniska forskning, vartill kommissionen tagit initiativet i syfte att möjliggöra den svenska cellulosaans utnyttjande såsom filmunderlag. Kommissionen förordade med hänsyn härtill, att i enlighet med vad som föreslagits i överbefälhavarens framställning sådana anordningar träffades, att för upprätthållande av bolagets rörelse betryggande avsättning bereddes bolagets produktion.

Angående det förfarande, som borde tillämpas för uppnående av ifrågasvarande syfte, anförde kommissionen följande:

Förslagsvis torde avtal kunna ingås med staten rörande tillhandahållande av röntgenfilm och -papper för försvarsväsendets och den statliga sjukvårdens behov samt med annat lämpligt organ för de kommunala sjukvårdsanstalternas vidkommande. Vidare torde lån av statsmedel på ett till 400,000 kronor jämkat belopp böra beviljas bolaget. Den säkerhet — bestående av fastighets- och förlagsinteckningar — bolaget kunde erbjuda för ett dylikt lån torde emellertid icke täcka mer än omkring hälften av det ifrågasatta lånebeloppet, och syntes därför anlitande av vissa eljest ifrågakommande lånefonder i detta fall icke vara möjligt.

Vad beträffade det i överbefälhavarens skrivelse upptagna förslaget om ett rådgivande organ vid Ceaverkens sida funne kommissionen det önskvärt, att i varje fall en viss fortlöpande kontroll, förslagsvis genom en nämnd av tre personer, utövades över bolagets tillverkning och försäljning. Kommissionen förutsatte, att närmare föreskrifter härom liksom överhuvud angående bolagets ställning till det allmänna kunde meddelas i samband med bestämmelser om villkoren för statslånet.

Sedan industrikommissionen i skrivelse från handelsdepartementet den 17 december 1940 anmodats att lämna vissa närmare upplysningar och förslag i ämnet, har kommissionen i skrivelse den 6 mars 1941 inkommit med den sålunda begärda utredningen.

Industrikommissionen anför i sistnämnda skrivelse, att dess framställning den 4 december 1940 avsett, att aktiebolaget Ceaverkens hittillsvarande verksamhet skulle kunna genom stöd från statens sida upprätthållas och om möjligt utvidgas till att omfatta såväl en ökad produktion av röntgenfilm, röntgenpapper och fotografiskt papper som en nyproduktion av flygfilm. Det hade jämväl varit kommissionens förhoppning, att det statliga stödet skulle bereda bolaget möjlighet att så småningom höja kvaliteten på sina olika produkter.

I skrivelsen lämnas vissa uppgifter angående *lagerhållning* och *årsbehov* av nyssnämnda produkter samt angående försörjningsläget i fråga om erforderliga råvaror. För närmare kännedom härom hänvisas till handlingarna.

Vad beträffar aktiebolaget Ceaverkens *produktionsförmåga* anför industrikommissionen följande:

Bolaget bildades den 20 december 1938 och registrerades den 15 februari 1939 samt hade enligt bolagsordningen till ändamål »att bedriva fabrikations- och handelsrörelse huvudsakligen med fotografiskt papper och film samt att bedriva annan därmed förenlig verksamhet».

Hittills hade bolagets produktion huvudsakligen omfattat röntgenfilm, som sålts till ett stort antal sjukvårdsinrättningar och uppgivits hava varit av tämligen god kvalitet, dock icke jämförlig med de bästa utländska fabrikaten. Tillverkning av röntgenpapper och fotografiskt papper hade även bedrivits i begränsad omfattning och torde jämväl dessa bolagets produkter vara fullt användbara för sitt ändamål. Någon produktion av flygfilm (fotografisk film) hade bolaget hittills icke bedrivit, sannolikt beroende på små avsättningsmöjligheter och speciella svårigheter vid tillverkningen. Bolagets emulsionsmästare uppgaves dock hava genom sin tidigare verksamhet utomlands förvärvat sakkunskap jämväl rörande dylik produktion.

En uträkning av den teoretiska kapaciteten hos bolagets maskin för emulsionsgjutning syntes visa, att densamma kunde täcka hela landets fredsförbrukning av röntgenfilm samt för militära ändamål erforderlig fotografisk film och fotografiskt papper. Bolagets utrustning i övrigt av maskiner, instrument och laboratorieanordningar samt fabriksbyggnadens utrymmen torde däremot icke räcka till för en produktion av sådan volym. Några andra producenter inom branschen funnes icke inom landet.

Beträffande bolagets *ekonomiska ställning* åberopar industrikommissionen följande balansräkning.

Balansräkning per 31 december 1940.

Tillgångar:	
<i>Fastigheten</i> i Strängnäs	kronor 124,385: 96
<i>Maskiner och inventarier</i>	» 114,731: 64
<i>Patent, recept och metoder</i>	» 68,825: 35
<i>Lager, av råvaror och färdiga produkter:</i>	
Gelatin	kronor 12,111: 25
Kemikalier	» 6,889: 65
Råfilm	» 6,048: 90
Fotografiskt råpapper	» 8,084: —
Färdig röntgenfilm	» 972: 85
Emballage	» 1,505: 55
<i>Postgiro och bank</i>	» 7,906: 27
<i>Inneliggande kassa</i>	» 500: 43
<i>Diverse debitorer</i>	» 8,035: 78
<i>Vinst- och förlust-konto:</i>	
Förlustsaldo från år 1939	kronor 1,287: 38
avgår vinst för år 1940	» 372: 18
	915: 20
	kronor 360,912: 83
Skulder:	
<i>Aktiekapitalet</i>	kronor 100,000: —
<i>Diverse kreditorer</i>	» 260,912: 83
	kronor 360,912: 83.

Industrikommissionen anför i detta sammanhang:

Fabriksbyggnaden, vilken vore uppförd år 1939 för bolagets speciella tillverkning, vore i balansräkningen upptagen till anskaffningsvärdet. Icke heller å maskiner och inventarier hade några avskrivningar verkställts. Posten »patent, recept och metoder» motsvarade ersättning för recept och metoder för tillverkning av röntgenfilm, som bolaget erlagt till emulsionsmästaren Cocanari. Praktiskt taget samtliga aktier i bolaget ägdes av direktör Claes Andersson, Stockholm, som också vore ensam ledamot av bolagets styrelse. I posten »diverse kreditorer» inginge en skuld till förvaltningsaktiebolaget Nordkap å 251,000 kronor. För denna skuld torde viss inteckningssäkerhet böra lämnas, men ränta därå hade icke upptagits i Ceaverkens bokföring. Ägare till aktierna i Nordkap syntes vara Andersson och medlemmar av hans familj. Nordkaps styrelse utgjordes av Andersson.

Vad angår den *säkerhet* som bolaget skulle kunna ställa för eventuellt statslån och *betalningsvillkoren* för lånet gör industrikommissionen följande uttalande:

För statslånet vore bolaget villigt ställa säkerhet i form av fastighets- och förlagsinteckningar med bästa rätt i fabriksrörelsen. Värdet av denna säkerhet torde i väsentlig mån vara beroende på resultatet av bolagets fortsatta verksamhet men måste f. n. anses avsevärt understiga det föreslagna beloppet för statslånet. Framhållas finge dock, att detta vore avsett att delvis användas på sådant sätt, att den för lånet erbjudna realsäkerheten skulle öka i värde.

Statslånet vore förutsatt att vara ett 10-årigt amorteringslån, löpande med 5 procent årlig ränta. För att icke bolagets likviditet skulle äventyras, hade bolaget emellertid förbehållit sig att, därest under något år 10 procent av bolagets försäljningssumma skulle understiga annuiteten, amorteringstiden finge i motsvarande mån förlängas. Bolaget hade medgivit, att någon vinstutdelning å bolagets nuvarande aktiestock icke skulle få förekomma, förrän statslånet vore helt infriat. Sedan bolaget numera tillika medgivit rätt för staten att, för den händelse statslånet beviljades, så länge detta icke vore helt guldett erhålla bestämmanderätt i styrelsen för bolaget, funne industrikommissionen ett dylikt arrangemang enklare och ändamålsenligare än inrättandet av en särskild nämnd med de befogenheter, som föreslagits i kommissionens skriveise i ärendet den 4 december 1940. Måhända kunde det dock visa sig lämpligt, att vid styrelsens sida ställdes en med speciell sakkunskap utrustad nämnd för att biträda vid behandlingen av tekniska problem.

Beträffande lånets *storlek* anför industrikommissionen:

Bolagets rörelse hade visat sig under nuvarande förhållanden knappast vara ekonomiskt lönande. Helt naturligt hade då direktören Andersson såsom ägare av bolaget och tillika dess ojämförligt störste fordringsägare sökt antingen konsolidera rörelsen eller överlåta densamma på möjligast förmånliga villkor. Försöken hade dock icke hittills lett till sådana resultat, att Andersson ansett sig kunna vara tillfredsställd därmed. Han sade sig därför hava övervägt att överlåta fabriken till något utländskt företag i branschen, en åtgärd som givetvis kunde innebära risk för rörelsens nedläggande. Emellertid hade han ansett sig först böra bereda staten tillfälle att överväga, om och i vad form stöd borde lämnas bolaget för fortsatt bedrivande av dess rörelse. Då frågan om ett statslån härvid uppkommit, hade Andersson uppställt det villkoret, att förvaltningsaktiebolaget Nordkaps fordran å 251,000 kronor skulle helt gäldas ur statslånet. Återstoden av statslånet skulle användas till likvid av Ceabolagets övriga skulder samt såsom rörelsekapital.

Ett rörelsekapital om 140,000 kronor skulle enligt Anderssons förmenande vara tillräckligt för en tillverkning av 36,000 m² röntgenfilm per år. Vid en fördubbling av denna tillverkning skulle enligt Anderssons beräkningar krävas i ytterligare rörelsekapital 150,000 kronor samt en nyinvestering i »lösa inventarier» med omkring 50,000 kronor. Vid en sådan utökning av produktionen, att landets totala behov av röntgenfilm därigenom skulle kunna täckas, torde en ytterligare betydande förstärkning av rörelsekapitalet erfordras, varjämte enligt Anderssons uppgift »lösa inventarier» behövde inköpas för högst 100,000 kronor och nya lokaler antingen förhyras eller byggas till en kostnad av likaledes högst 100,000 kronor. Kommissionen ifrågasatte om det icke vore lämpligt, att Kungl. Maj:t i samband med avlåtande av förslag till riksdagen rörande ett statslån till bolaget å 400,000 kronor tillika hemställ-

de om riksdagens bemyndigande att, därest så skulle befinnas önskvärt, från därför lämpat anslag bevilja bolaget ytterligare statslån om högst 200,000 kronor.

Industrikommissionen anför vidare, att under tiden efter avlämnande av kommissionens skrivelse den 4 december 1940 allvarliga ansträngningar gjorts att annorledes än genom det ifrågasatta statslånet skapa förutsättningar för rörelsens fortsatta bestånd. Då emellertid dessa ansträngningar misslyckats, hade kommissionen efter förhandlingar med direktören Andersson upprättat utkast till låneavtal och förbindelse, vilka Andersson för egen del och såsom firmatecknare för bolaget förklarar sig villig underteckna så snart han erhållit besked att beslut fattats om avlämnande av proposition till riksdagen. Även övriga aktieägares underskrifter å förbindelsen vore då att förvänta.

Omförmälda utkast till avtal och förbindelse äro av följande lydelse:

»U t k a s t
till
A v t a l.

Mellan statens industrikommission för svenska statens räkning samt aktiebolaget Ceaverken är denna dag följande avtal träffat.

1 §.

För att möjliggöra fortbeståndet och utvecklingen av bolagets för landets försörjning med fotografiskt papper och film betydelsefulla fabriksrörelse förbinder sig staten att senast den 15 maj 1941 till bolaget såsom lån utbetala fyrahundratusen (400,000) kronor.

2 §.

Lånet skall av bolaget amorteras med fyrtiotusen (40,000) kronor under ett vart av åren 1942—1951, å årssdagen för lånets utbetalning. Skulle under något år försäljningssumman för alster från bolagets fabriksrörelse understiga fyrahundratusen (400,000) kronor, äger dock bolaget nästkommande år verkställa amortering med allenast tio (10) procent av nämnda försäljningssumma; och skola sålunda uppkommande resterande belopp amorteras enligt nyss angivna grunder med början år 1952. Bolaget äger före här stadgade förfallodagar helt eller delvis inlösa lånet.

3 §.

Å ogulden del av lånesumman erlägger bolaget i samband med amorteringen fem (5) procent årlig ränta.

4 §.

Till säkerhet för lånet pantförskriver bolaget inteckningar å tillhoppa ett-hundrafemtio tusen (150,000) kronor jämte minst fem (5) procent årlig ränta, med bästa förmånsrätt i bolagets fabriksfastighet i Strängnäs, ävensom förlagsinteckningar å tillhoppa tvåhundrafemtio tusen (250,000) kronor jämte minst fem (5) procent årlig ränta med bästa förmånsrätt i de för bolagets fabriksrörelse avsedda lösa inventarierna och råvarorna samt i rörelsen frambragta alster. I den mån lånesumman genom amorteringar minskas

äger bolaget, efter statens val, återbekomma inteckningar till motsvarande belopp.

Bolaget skall på egen bekostnad hava intecknade egendomen brandförsäkrad till dess fulla värde.

5 §.

Bolaget förbinder sig att intill dess lånet är till fullo infriat icke verkställa utdelning å det nu förefintliga aktiekapitalet. Därest aktiekapitalet ökas, må, sedan avskrivningar skett med minst tre procent å bolagets fastighet samt minst tio procent å bolagets inventarier och varulager, utdelning å de nytilkomna aktierna ske av den del av vinsten som svarar mot dessa aktiers andel i aktiestocken.

6 §.

Bolaget förbinder sig att icke före utgången av år 1945 eller innan lånet är till fullo infriat utan statens medgivande vidtagna försäljnings- eller andra åtgärder, varigenom bolagets möjligheter att bedriva sin fabriksrörelse i väsentlig mån inskränkas.

7 §.

Fullgör icke bolaget sina skyldigheter enligt detta avtal, äger staten uppsäga hela oguldna lånebeloppet jämte upplupen ränta ävensom till säkerhet för lånet pantförskrivna inteckningar till omedelbar betalning.

Bryter bolaget mot stadgandet i 6 §, är staten tillika berättigad att av bolaget erhålla skadestånd med skäligt belopp.

8 §.

Detta avtal är bindande för staten allenast under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande.

För bolaget är avtalet omedelbart bindande, i följd varav bolaget är skyldigt att, därest staten senast den 15 maj 1941 ställer avtalade lånebeloppet till bolagets förfogande, till staten överlämna skuldförbindelse jämte säkerhetshandlingar i huvudsaklig överensstämmelse med avtalet.

9 §.

Twister i anledning av detta avtal skola avgöras genom skiljedom enligt lagen om skiljemän.

10 §.

Detta avtal är utskrivet i två exemplar, av vilka parterna erhållit var sitt.
Stockholm den mars 1941.

Statens industrikommission.

Aktiebolaget Ceaverken.»

» U t k a s t
till

F ö r b i n d e l s e.

I anslutning till ett denna dag mellan statens industrikommission för svenska statens räkning samt aktiebolaget Ceaverken träffat avtal om lån till bolaget förbinda sig undertecknade såsom ägare av samtliga aktier i bolaget

1) att icke före den 16 maj 1941 avhända sig aktierna eller någon av dem,
2) att icke heller, sedan lånebeloppet utbetalats, så länge ogulden rest därå kvarstår, verkställa dylik avhändelse,

3) att, därest inom ett år efter lånets gäldande fråga uppstår om försäljning av aktierna eller någon av dem, erbjuda staten att inom skälig tid till parikurs inlösa de till försäljning avsedda aktierna,

4) att, sedan lånebeloppet utbetalats, genomföra sådan ändring av bolagsordningen, att styrelsen skall bestå av sex ledamöter och två suppleanter, av vilka Kungl. Maj:t utser tre ledamöter, däribland ordföranden, och en suppleant,

5) att, så länge ogulden rest kvarstår å lånet, icke å bolagsstämma medverka till beslut om ändring av de under 4) här ovan angivna bestämmelserna eller till andra beslut av beskaffenhet att beröra rättsförhållandet mellan staten och bolaget än sådana som överensstämmer med avtalet och befrämja bolagets verksamhet.

Till säkerhet för denna förbindelses fullgörande överlämna vi omedelbart till industrikommissionen samtliga aktier i bolaget att för statens räkning förvaras av kommissionen eller annan myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer. Vi förbehålla oss dock rätt att omedelbart återbekomma aktierna, där-est lånet icke senast den 15 maj 1941 beviljats eller när staten förklarat sig icke vilja begagna sig av enligt 3) här ovan gjort erbjudande om aktiernas inlösen.

Twister i anledning av denna förbindelse skola avgöras genom skiljedom enligt lagen om skiljemän.

Stockholm den . . . »

Slutligen anför industrikommissionen, att det under förhandlingarna framkommit, att aktiebolaget Ceaverken träffat avtal med Ceaverkens generalagentur aktiebolag, vars styrelse bestode likaledes av direktören Andersson, om sistnämnda bolags övertagande av generalagenturen för Ceaverkens försäljning mot en ersättning till agenturbolaget av 15 procent å försäljningen. För att, därest staten skulle bevilja aktiebolaget Ceaverken det ifrågasatta lånet och i samband därmed tillförsäkra sig bestämmande inflytande över bolagets ledning, lämna öppet för ledningen att avgöra om och på vilka villkor försäljningen fortfarande borde anförtros agenturbolaget, hade Andersson förklarat sig beredd att såsom firmatecknare för sistnämnda bolag underteckna en förbindelse att på anfordran av aktiebolaget Ceaverken för den tid statslånet vore helt eller delvis gällande annullera det mellan detta bolag och agenturbolaget träffade generalagenturavtalet. Därjämte hade Andersson förklarat sig beredd att underskriva en förbindelse av innehåll att han, om lånet senast den 15 maj 1941 beviljades, så länge det icke vore till fullo guldet avstode från alla anspråk på royaltysättning o. dyl., som han eljest kunde vara berättigad att under nämnda tid framställa mot bolaget.

Departements-
chefen.

Av vad i ärendet förekommit framgår, att behov föreligger att säkerställa viss tillverkning inom landet av röntgenfilm, röntgenpapper, fotografisk film (flygfilm) och fotografiskt papper. Utredningen synes vidare visa, att det ifrågavarande syftet lämpligen torde med minsta omgång kunna vinnas genom åtgärder, ägnade att trygga fortsättandet och den ändamålsenliga utvecklingen av den verksamhet, som sedan några år bedrivs av aktiebolaget Ceaverken, vilket bolag är det enda inhemska företaget på området. De av industrikommissionen med bolaget förda underhandlingarna hava ådagalagt, att det önskade resultatet icke torde kunna uppnås under annan förutsättning än att staten ställer rörelsekapital till bolagets förfogande. För egen

del är jag beredd att tillstyrka en dylik anordning. I enlighet med vad kommissionen förordat torde det erforderliga beloppet böra lämnas i form av lån. Vad angår lånets storlek lärer detsamma med hänsyn till vad i ärendet härutinnan upplysts tillsviare få bestämmas till det av kommissionen föreslagna beloppet 400,000 kronor.

Beträffande villkoren för lånets tillgodonjutande biträder jag industrikommissionens förslag. Överenskommelse med bolaget torde sålunda få träffas i huvudsaklig överensstämmelse med de utkast till avtal och förbindelse, vilka företetts i ärendet, och vilka synas ägnade att på ett såvitt möjligt tillfredsställande sätt tillvarataga statens inressen.

Enligt vad industrikommissionen anfört kan, beroende på verksamhetens omfattning, ytterligare lån till bolaget, utöver nyssnämnda belopp av 400,000 kronor, framdeles bliva behövt. Det nya lånebehov, som sålunda kan tänkas uppkomma, beräknas av kommissionen till 200,000 kronor. Skäl synas mig tala för bifall till kommissionens förslag om bemyndigande för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle påkalla det, medgiva en dylik ökning av lånesumman. Det torde för sådant fall få bero på Kungl. Maj:t att föreskriva de närmare villkoren för detta nya lån. Jag förutsätter emellertid, att dessa villkor till sina huvuddrag komma att sammanfalla med villkoren för lånet å 400,000 kronor.

Medel för tillgodoseende av ifrågavarande lånebehov i dess helhet torde böra beviljas under ett och samma anslag. Anslagsbeloppet, tillhopa 600,000 kronor, torde böra anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån för tillverkning av röntgenfilm m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 600,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Åke Hartvig.